

ново-нормативних значень. Розвиток підприємства відповідає стратегіям зростання чи стабільності, для цього використовують превентивні заходи, направлені на усунення виявлених відхилень. При ідентифікації передкризового фінансового стану планування, організація і мотивація націлені на реалізацію заходів фінансової стабілізації підприємства. При ідентифікації кризового фінансового стану використовують заходи санації, серед яких: реструктуризація заборгованості, економія постійних оперативних витрат, санація кадрового потенціалу, санація інвестиційного потенціалу, реорганізація підприємства й інші заходи. При негативному результаті усіх процедур оздоровлення підприємство юридично визнається банкрутом із відкриттям конкурсного виробництва й ліквідацією підприємства.

З метою своєчасної ідентифікації чинників, які сигналізують про той чи інший напрям розвитку окремих показників діяльності підприємства та вжиття превентивних заходів при стратегічному антикризовому управлінні підприємством у режимі реального часу, доцільно використовувати інформаційну систему раннього попередження та реагування (СРПР).

ПРОБЛЕМИ ПОКРАЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РЕГІОНАХ УКРАЇНИ

Гожа Л.С.

Науковий керівник – Решетило В.П., д-р екон. наук, професор

Підсумки розвитку економіки України в 2019 році показують, що при загальному зростанні ВВП обсяг промислової продукції зменшився на 5 %, а інвестиції в економіку склали лише 2,5 млрд. дол. В 2018 році капітальні інвестиції у вітчизняну економіку також показали зменшення на 11,3 % у порівнянні з попереднім періодом. Але саме інвестиції відіграють важливу роль у забезпеченні стабільного розвитку економіки, оскільки вони є витратами на придбання або створення матеріальних і нематеріальних необоротних активів, які спрямовують розвиток економіки. Однак фірми схильні прогнозувати умови підприємництва з урахуванням реалій сьогодення. Істотно вплинути на інвестиційні наміри підприємців здатні зміни внутрішньополітичного становища, зменшення напруженості у міждержавних відносинах, розроблення нових технологій, нові законодавчі ініціативи, зміна державної економічної політики. Важливу роль відіграє вдосконалення правового, організаційного та економічного механізму управління інвестиційними процесами. Натомість в Україні існують обтяжливі регуляторні процедури, зокрема: складність адміністрування податків, кількість та складність отримання дозволів, технічне регулювання (сертифікація та

стандартизація). Найважчий також високий податковий тиск на економіку, нерозвиненість інституційних механізмів інвестування, таких як державно-приватне партнерство та залучення інвесторів на умовах угод про розподіл продукції, відсутність індустріальних (промислових) парків, слабкі інституційні механізми забезпечення гарантій прав власності (рейдерство).

Інвестиційна діяльність України та її регіонів передусім залежить від фінансового стану підприємств. В Україні унаслідок погіршення економічних умов господарювання та звуження ринків збуту протягом 2019 р. спостерігалось істотне погіршення фінансового стану підприємств, яке підсилювалось обмеженим доступом до кредитних ресурсів. Негативними факторами, що гальмували розвиток промислових видів діяльності, були невідшкодування в повному обсязі ПДВ підприємствам з Державного бюджету України та посилення вимог до позичальників для отримання кредитних ресурсів, через що підприємства мали недостатню кількість оборотних коштів. Ревальвація гривні в кінці 2019 року також негативно вплинула на фінансовий стан підприємств, особливо експорто-орієнтованих.

Основну роль в удосконаленні процесів виробництва товарів і послуг відіграє технічний прогрес, який дає поштовх інвестиціям. Виділяються два види інновацій: інновацію процесів, що проявляється в удосконаленні технології виробництва існуючих продуктів, і інновацію товарів, яка спричиняє появу нових чи модифікованих товарів на ринку. Однак впровадження інновацій не можливе без капітальних інвестицій.

Заходи державного регулювання інноваційної діяльності поділяють на прямі та непрямі. До прямих відносять адміністративно-відомче регулювання, яке передбачає пряме дотаційне виділення коштів, згідно із законами про сприяння інноваціям, та програмно-цільову форму державного регулювання, що включає контрактне фінансування інновацій шляхом державних цільових програм підтримання нововведень, надання фірмам кредитних пільг для реалізації нових ідей тощо. Непрямі методи державного регулювання інноваційної діяльності полягають у створенні сприятливого загальногосподарського та соціально-економічного клімату, і до них входять лібералізація податкового та амортизаційного законодавства, запровадження соціальних законодавчих норм щодо права на інтелектуальну власність.

Важливу роль у розвитку інвестиційної діяльності відіграє ринок капіталу. Ринок капіталу – це частина фінансового ринку, де формується попит і пропозиція переважно на середній і довготерміновий позиковий капітал, специфічна сфера ринкових відносин, де об'єктом

угоди є грошовий капітал, що надається в позику, і де формується попит і пропозиція на нього. Ринок капіталу – складається з ринку цінних паперів і ринку середньо – і довготермінових банківських кредитів. Це важливе джерело довготермінових інвестиційних ресурсів для уряду, корпорацій і банків. Однак в Україні ринок довготермінових інвестиційних ресурсів майже не сформований, а ставки банківських кредитів є надвисокими.

Маючи значний соціально-економічний потенціал, регіони України все ще залишаються слабо включеними в світові і національні потоки капіталу і інновацій. Економіку регіонів визначають такі процеси, як технологічна відсталість і низька інноваційна активність учасників ринку, зростання технологічної залежності, зменшення до критичних розмірів частки високотехнологічних виробництв, що зумовило і падіння попиту на власні науково-дослідні і прикладні розробки, гальмування процесів трансферту технологій. У інноваційній сфері спостерігаються такі негативні тенденції, як згортання процесів раціоналізації і винахідництва; зменшення кількості патентів; зниження темпів впровадження в виробництво пріоритетних науково-технологічних проєктів; нерозвиненість внутрішнього ринку об'єктів промислового виробництва; незадовільна їх галузева структура; низька питома вага досліджень і розробок в загальній сумі інноваційних витрат на підприємствах. Все ще не вирішеними залишаються такі проблеми соціально-політичного характеру, як відсталість у розвитку інститутів ринкової інфраструктури, що породжує слабку здатність до сприйняття і впровадження передових ідей і досягнень науково-технічного прогресу, не достатній розвиток атрибутів публічного і конкурентного громадянського суспільства, значна інертність регіонів в розвитку сфери освіти та охорони здоров'я. Розвиток високотехнологічного і наукоємного виробництва (авіабудування і машинобудування, точного приладобудування, виробництва електротехніки), впровадження високих технологій в освіті, медицині, сферах зв'язку і телекомунікацій, технологічне оновлення паливно-енергетичного комплексу, модернізація транспортної інфраструктури, стимулювання прикордонної співпраці, реформування житлово-комунального господарства, впровадження ресурс- і енергозбережних технологій – все це на сьогодні найбільш актуальні завдання становлення сучасної структури регіональної економіки, вирішення яких потребує принципово нової регіональної інноваційної та інвестиційної політики.